

a voluntate nostra factus dicitur ei naturalis, quamvis libere fiat. Est vero notanda nonnulla differentia inter gratiam unionis et habitualis; gratia enim unionis, cum sit prima omnium in Christo, licet in dicto sensu possit dici naturalis, quia virtute naturali divinitatis fit, non tamen potest dici naturalis, tanquam aliquo modo debita homini Christo, quia nec debetur humana naturae, nec divinae, ut perse constat; at vero gratia habitualis, quia in Christo supponit aliam, non solum est naturalis dicto modo, sed etiam quia debetur humanitati jam unitae; et idem est de omnibus gratiis, quae supponunt Christum constitutum Deum hominem.

6. *Tertia conclusio.* — Tertia conclusio est, hanc gratiam posse dici naturalem, quia ab initio conceptionis fuit collata humanitati, quae etiam extenditur ad habitualis gratiam. Sed circa hanc conclusionem est advertendum, aliud esse loqui de Christo homine, aliud de humanitate ipsa; si enim de Christo homine loquamus, potest dici illi connaturalis haec gratia, non solum concomitanter, sicut potest dici connaturalis gratia Angelis, sed etiam quia ex vi illius actionis, per quam fuit homo productus, habet hanc gratiam. Et ratio est, quia haec gratia unionis non supponit Christum in esse Dei hominis, sed constituit illum tanquam terminum suum proprium et intrinsecum; unde, sicut unaquaque res dicitur habere ex vi sua generationis id quod habet per illam, quatenus per illam producitur, ita Christus dicitur habere hanc unionem ex vi sua conceptionis. At vero oportet distinguere in ipsa conceptione Christi ipsam actionem effectivam humanitatis ab actione unitiva. Nam quod dictum est, procedit de actione unitiva, ex vi cuius convenit huic composito, quod est Christus, unio humanitatis ad Verbum, quae est de intrinseca ratione illius, et hoc modo dicitur ei naturalis. Secus vero est respectu actionis productivae humanitatis, nam ex vi ejus, etiamsi intelligatur esse ab Spiritu Sancto et ex Virgine, non habet Christus gratiam unionis, nisi tantum concomitanter, quia data est simul cum illa, non ex vi illius, neque ex debito illius, alias humanitati sic formatae, seu effectae, ex vi talis productionis debita esset unio, quod est omnino falsum, quia illae duas actiones non habent inter se naturalem colligantiam, ita ut priori debeatur posterior, sed ex facto habuerunt ex voluntate Dei. Unde fit ut respectu humanitatis non possit dici haec

DISPUTATIO X

In octo sectiones distributa.

DE CAUSIS INCARNATIONIS, PRÆSERTIM MERITORIA.

Diximus de essentia et excellentia hujus mysterii, ubi etiam ostendimus quomodo supernaturalis sit, et ad ordinem gratiae super-

riori quodam modo pertineat; sequitur jam ut de illius causis dicamus. Ex quatuor autem causis quae ad effectum aliquem concurrere possunt, materialis et formalis propriæ non habent locum in hac unione, quia non fit in ea compositio materie et formæ, ut dictum est, quanquam extrema compositio, scilicet humanitas et Verbum, possint tanquam causæ vel principia ejus considerari, ut Verbum sit tanquam actus et forma, humanitas vero tanquam subjectum seu materia, quae actuatur; de quibus agendum est cum D. Thoma, q. 3 et 4. De causa autem finali hujus mysterii latissime dictum est supra, in q. 1. Solum ergo superest dicendum de efficiente, quae in physicam, seu propriæ efficientem causam, et meritoriam distingui potest, et de utraque dicemus. Et addemus etiam aliquid de causa dispositiva, tum quia conjuncta quodam modo est cum causa meritoria, tum quia D. Thomas, in his articulis, præsertim 10 et 11, has tres causas indicavit.

SECTIO I.

Quæ sit vel esse possit causa efficiens hujus mysterii.

1. Dico primo: Deus et tota Trinitas est causa principalis efficiens hoc mysterium; est conclusio de fide definita in Concil. Lateranens., sub Martino I, can. 2; et in Concilio Lateranens., sub Innocentio III, et habetur in cap. Firmiter, de summa Trin. et fide Cathol., in Concil. Toletan. VI et XI, in confessionibus fidei, et tradit illam frequenter Augustinus, 1 de Trin., c. 4, in Enchirid., c. 38, tract. 10 et 12 in Joan., et passim alii Patres de hoc mysterio disputantes, et sumitur ex Scriptura sacra, in qua ipsi Filio tribuitur humanæ naturæ assumptio, ad Hebr. 2: *Non Angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit;* ad Philip. 2, *formam servi accipiens;* assumere autem includit efficere unionem, ut supra dictum est. Patri, propter efficientiam tribuitur, quod miserit Filium suum, ad Gal. 4: *Misit Deus Filium suum factum ex muliere.* Denique Spiritui Sancto appropriatur hoc opus, Luc. 1, et Matth. 1. Ratio vero est, quia omnia opera Trinitatis ad extra sunt indivisa, procedunt enim a tribus personis, ut sunt unus in natura et voluntate, atque adeo in actione et operatione, juxta illud Joan. 5: *Pater meus usque modo operatur, et ego operor;* et Joan. 10: *Que Pater facit, haec et Filius similiter facit,* ut bene explicat Da-

masc., lib. 3 Fidei, c. 14 et 15. At vero hoc mysterium, ut effective procedit a Deo, est unum ex operibus quæ ad extra fiunt; ergo.

2. *Secunda conclusio.* — Dico secundo: Deus solus est proxima causa principalis hujus mysterii, nec potuit creatura ulla ad illud concurrere per modum causæ principalis proximæ. Voco autem principalem causam proximam, eam, quæ per propriam virtutem intrinsecam operatur, etiamsi sit causa secunda dependens a Deo. Et ita est conclusio certa, et loquendo de facto videtur de fide, ex illis locis Luc. 1: *Spiritus Sanctus superveniet in te;* et Matth. 1: *Quod enim in ea natum est, ex Spiritu Sancto est;* ubi solus Deus assignatur ut causa proxima et immediata hujus mysterii. Et idem sumitur ex modo loquendi Conciliorum omnium, et Patrum de hoc mysterio tractantium. Ratione vero etiam de possibili convinci potest, aliter fieri non potuisse. Primo quidem, quia hec unio facta est ad personam divinam; nulla autem creatura potest habere virtutem principalem et propriam, ut faciat Deum subsistere in aliena natura, nam hoc esset quodammodo subjecere Deum virtuti creaturæ. Et confirmatur, quia nulli naturæ creatæ potest esse connaturale esse unitam hypostaticæ personæ divinæ; ergo multo minus potest esse naturalis virtus efficiendi hanc unionem. Dices: posset esse virtus supernaturalis, tamen sufficiens et principalis. Sed contra, quia talis virtus deberet esse superaddita, et infusa substantiæ creatæ, quia substantia creata per se ipsum nihil habet supernaturale; esset ergo virtus accidentaria; ergo non posset esse principalis virtus ad efficiendam hanc unionem substantiale, quæ est altioris ordinis, quam omnis qualitas supernaturalis, ut supra ostensum est.

3. Ex his rationibus concluditur, si per impossibile posset persona creata terminare alienam naturam, nihilominus tamen unionem inter illa, etiam non posse fieri ab illa creatura, ut a causa efficiente et principali, quia talis unio esset supra omnem naturalen ordinem rerum; nulla autem creatura potest sua virtute, ut principalis causa, immutare hunc ordinem, sicut non potest fingi creatura, quæ virtute sua principali separare accidentis a subjecto, illudque ita separatum conservet. Vel sicut etiam non potest persona creata, per solam vim naturalem suæ subsistentiæ, terminare alienam naturam; quia non minus est efficere hanc unionem, quam terminare

nare illam, vel separare accidens a subjecto.

4. Sed quæri hic potest an saltem per modum instrumenti divini possit creatura efficer hanc unionem, vel an de facto illam effecerit. Quoad priorem partem nonnulli negant id esse possibile, unde a fortiori negant factum esse. Ratio est, quia creatura non potest esse instrumentum creationis; ergo neque hujus unionis; patet consequentia, quia sicut per creationem communicatur rei ipsum esse existentiae, ita per hanc unionem communicatum est ipsum esse existentiae divinæ, quod altius est. Sed hæc ratio et sumit ante edens dubium, et fortasse falsum, ut suo loco dicitur, et male infert, tum quia falsum etiam est, per hanc unionem communicari naturæ ipsum esse existentiae, nam potius supponitur, et naturæ existenti communicatur subsistentia divina, unde supra ostendimus animam Christi fuisse vere creatam prius natura quam assumptam, vel humanitatem ejus fuisse prius natura formatam vel conceptam, quam unitam. Tum etiam quia, juxta omnium sententiam, hæc actio est per modum immutationis ex præsupposito subjecto, sive illud includat existentiam, sive sit entitas essentiae, quæ juxta aliam opinionem est aliqua entitas actualis distincta ab existentia, et prior natura quam illa; hæc ergo entitas supponitur huic unioni juxta hanc sententiam; illa ergo esset subjectum illius actionis vel mutationis, per quam fit hæc unio, et consequenter non esset actio ex nihilo; posset ergo creatura esse instrumentum illius, quamvis non posset esse instrumentum creationis, quia cessat ratio propter quam D. Thomas docuit, creaturam non posse esse instrumentum creationis, scilicet, quia est actio ex nihilo.

5. Alii vero propter aliam rationem negant etiam hoc esse possibile, scilicet, quia virtus unitiva etiam instrumentalis debet habere virtutem super utrumque extremum, ut utrumque conjungat; sed impossibile est, ut creatura habeat virtutem etiam instrumentalis supra divinam personam; ergo neque ut efficiat hanc unionem. Confirmatur ac declaratur, quia creatura non potest communicare ipsum esse divinum personale, quod per hanc unionem communicatur. Atque ita videtur gentile Medina infra, q. 31, art. 4. Prædicta vero ratio imprimis non probat de unione ad personam creatam, si ex parte termini illa esset possibilis. Sed neque de præsenti unione ad Verbum mihi videtur efficax ratio, quia hæc unio non fit per actionem, vel mutatio-

nem circa utrumque extremum, sed circa alterum tantum, scilicet humanitatem; ergo non est necesse ut instrumentum habeat directe et per se virtutem supra ipsam personam divinam, sed solum supra humanitatem, ipsa divina persona concurrente principaliter, et, ut ita dicam, admittente ad se fieri unionem extrinsecæ naturæ. Quod ita declaratur et confirmatur, quia, loquendo de virtute effectiva, nec Pater, nec Spiritus Sanctus habent virtutem supra personam Verbi, imo neque ipsum Verbum supra seipsum, sed solum habet voluntatem liberam, ut efficiat in humanitate unionem ad seipsum; et quia est eadem voluntas Patris et Spiritus Sancti, eadem est in eis potestas; ergo pari ratione potest esse liberum Deo, uti creatura ut instrumentum ad efficiendam unionem alicuius naturæ ad seipsum; nec enim per hoc subditur Deus virtuti instrumenti, quandoquidem tota ejus actio versatur circa extrinsecam naturam, et usus vel elevatio ejus pendet ex voluntate assumentis.

6. Et in hoc est maxima differentia inter instrumentum et causam principalem; hæc enim agit per virtutem sibi connaturalem, quæ natura sua est definita et determinata, et ideo impossibile est ut sit talis virtus potens unire creaturam Deo, quia hoc esset quodammodo subjicere Deum suæ actioni naturali, non quia posset agere in ipsum, sed quia posset naturam quamdam in ipso ponere, ut ita dicam, non ex determinatione voluntatis ejus, sed ex naturali efficacia, et determinatione virtutis suæ, quod repugnat divinæ excellentiæ. At vero instrumentum divinum agit tantum per potentiam obedientiale, et influxus Iesu vel actio definitur juxta voluntatem Dei libere elevantis, et utens tali instrumento; et ideo nihil repugnat quod Deus illo utatur ad hujusmodi unionem, eo modo terminando actionem sui instrumenti, sicut terminat actionem suam; actio enim instrumenti, et principalis agentis una et eadem est. Unde eodem modo non repugnat creaturam esse instrumentum ad communicandum divinum esse personale, trahendo creatam naturam ad personam Dei, quia talis actio versatur in natura creata efficiendo in illa unionem quæ terminatur ad personam Dei, quæ se ipsam quasi formaliter communicat sine alia actione. Sicut etiam per gratiam et visionem beatam suo modo unitur anima Deo, et tamen illæ formæ fieri possunt per actionem creaturæ, quia tota actio versatur circa formam crea-

tam, quæ ad Deum ipsum terminatur. Sic ergo est in præsenti, servata proportione.

7. Alii denique negant hanc unionem fieri posse a creatura solum, quia in natura creata non est nisi potentia obedientialis ad illam, ut videre licet in Gabr., in 3, dist. 1, q. 2, art. 2, dub. 5; Scoto et Ochamo ibi, quos ipse refert. Sed vel hoc intelligendum est de causa naturali, tam principali, quam instrumentalis, de qua procedit optime ratio facta, vel procedit ex generali principio, quod nullum esse potest instrumentum divinum, elevatum ad immutandam creaturam secundum potentiam obedientiale, quod ostendam esse falsum, infra, q. 13.

8. Quocirca, loquendo de possibili, existimo non repugnare Deum eo modo sumere creaturam ut instrumentum ad hanc unionem, sicut ad alios effectus supernaturales, verbi gratia, transubstantiationem, vel justificationem, quia neque ex parte modi, neque ex parte termini actionis est major repugnantia. Et quanquam opus hoc sit altius et excellenter, tamen instrumentaria virtus creaturæ quodammodo infinita est, quia non est naturalis potentia, sed obedientialis, cuius efficacia possibilis non mensuratur ex naturali perfectione creaturæ, sed ex infinita virtute omnipotentiae Dei, supposita non repugnantia ex parte actionis, vel effectus. At vero loquendo de facto, et de hoc mysterio, quatenus primo factum est in utero Virginis, unum est certum, scilicet, nullam creaturam a Virgine distinctam sumptam fuisse ut instrumentum ad hanc unionem, quia de nulla suspicari potest, quod Christum efficerit hominem; nulli enim Scriptura vel Sancti hoc tribuunt, et terminarium ac erroneum esset, de aliquo alio hoc affirmare, nam etiam ipsius Angeli Gabrielis præsentia, in sola annunciatione, et propositione mysterii, et petitione virginei consensus terminata est.

9. Num Beata Virgo effective attigerit incarnationem ipsam.—De ipsa autem Virgine, quæ Deum concepit ac peperit, dubitari non immerito potest an effective attigerit ipsam unionem hypostaticam humanitatis ad Verbum; videri enim potest hoc probabile. Primo, quia non repugnat, ut dictum est, et pertinet ad quodammodo majorem Virginis dignitatem, et ut verius ac proprius dicatur concepisse Deum. Secundo, quia Deus uti solet suis creaturis ut instrumentis, quando commode potest, et præsertim quando instrumentum est tam accommodatum, et quasi propinquum

effectui intento; pertinet enim hoc ad suavem Dei providentiam, majoremque divinæ omnipotentie manifestationem. Tertio, quia hoc consentaneum est locutionibus Sanctorum; Hesychius enim, homil. 2 de B. Virgine, tom. 7 Bibliothecæ, sanctam Virginem vocat instrumentum incarnationis ejus, qui omnia produxit; et Ambrosius, epist. 82: *Per hominem, inquit, et mulierem caro ejecta est de paradiſo; per Virginem juncta est Deo.* Et oratio de Obitu Theodosii: *Illa fecit, inquit, ut inter homines Deus videretur;* et ad eumdem modum loquitur Bernardus, hom. 4 in Missus est, et libro 5 de Consid., circa finem, Virginem dicit fuisse mulierem illam, quæ tria illa sata Evangelica, carnem, scilicet, animam, et divinitatem tam bene fermentavit, ut nec divisione quidem facta carnis et animæ, caro vel anima a Verbo dividetur. Est quidem hoc pium et probabile, non tamen necessarium, præsertim si verum est, ut infra dicemus, quæst. 6, hanc unionem prius natura factam esse in anima et materia secundum se, quam unitis, seu quam in tota humanitate ut sic. De qua re, quia speciale difficultatem attingit ad illum locum pertinentem, ibi dicemus; ex illo tamen principio videtur fieri valde probabile, non fuisse Virginem assumptam ut instrumentum ad hanc efficientiam; sicut nec fuit assumpta ut instrumentum ad creationem ipsius animæ Christi, etiam si concedamus id fuisse possibile; quia illa creatio antecedit informationem circa quam versatur maternus concursus; sic enim etiam anima ut subsistens antecedit unionem ad corpus; ergo ad illam sic subsistentem non concurrit B. Virgo; subsistebat autem anima Christi in illo priori per subsistentiam Verbi; ergo B. Virgo non concurrit ad unionem illius animæ cum subsistentia Verbi. Et simile argumentum proportionaliter fieri potest ex parte corporis, seu materiæ. Unde confirmatur, quia aliae matres non attingunt per speciale efficientiam ad ipsam subsistentiam ut sic, sed supponunt animam prius natura creatam et subsistentem, et similiter materiam, et illarum unionem efficiunt, et ita producitur homo; ergo similiter dicendum est de B. Virgine, quia nec Scriptura, nec Sancti illi tribuunt majorem concursum quam necessarius sit, ut sit vere mater Dei et hominis, ad quod hæc instrumentalis efficientia necessaria non est; imo neque aliquid confert, ut B. Virgo fuerit vere mater Dei, quia concursus matris non est instrumentalis, sed

principalis in suo genere. Quocirca, loquendo de prima effectione hujus mysterii, verisimilius est a solo Deo fuisse factam, nulla media creatura, quæ principaliter vel instrumentaliiter attingeret ipsam actionem supernaturalem, qua facta est unio humanitatis ad Verbum, et B. Virginem solum concurrisse ad unionem naturalem animæ et corporis, et hac ratione esse matrem Dei et hominis, ut infra suo loco dicetur latius.

40. Num Christi humanitas in sua nutritione effective attigerit unionem partium materiæ ad Verbi subsistentiam? — Dixi semper sermonem esse de prima effectione hujus mysterii, propter duo dubia, quæ hic incidere possunt. Primum est de unione partium materiæ ad subsistentiam Verbi, quæ per nutritionem facta est a principio conceptionis Christi Domini, usque ad finem vitæ mortalis illius; illa enim unio hypostatica erat, quamvis partialis ex parte rei assumptæ; nam ex parte Verbi tota subsistentia divina cuilibet parti materiæ unita est, unde de illa quasi continua unione et successiva dubitari non immerito potest, an fieret immediate a Deo, an per humanitatem tanquam instrumentum. In quo nihil certum definire possum; video enim utrumque modum esse possibilem, et nullum habeo principium quo alterutram partem satis definiam; quia quod humanitas habuerit hanc instrumentalem actionem, absolute non est necessarium, ut Christus puerit se modo naturali et vitali nutrire et augere; quia ad hoc satis est quod propria virtute sua disponeret materiam alimenti, et converteret illam in substantiam suam, quamvis in instanti conversionis, et fortasse prius natura quam materia alimenti informaretur anima, per actionem solius Trinitatis illa materia uniretur hypostaticæ subsistentiæ Verbi, in quam Christus statim in eodem instanti inducebat formam suam. Quanquam vero hoc necessarium non sit, cum tamen non repugnet hanc instrumentalem vim communicatam esse humanitati Christi, non est improbabile illam habuisse, cum in hoc genere haberit sumnam quamdam participationem divinæ omnipotencie, ut infra, quest. 13, dicemus.

41. Num verba consecrationis possint habere efficientiam circa unionem hypostaticam? — Alterum dubium erat, propter verba consecrationis; suppono enim ut probabilem sententiam, verba illa habere vim instrumentariam ad efficiendum corpus Christi, non tan-

tum quoad præsentiam, sed etiam quoad ipsam substantiam corporis. Ex hac enim sententia sequitur per illa verba fieri ipsum corpus prout est in rerum natura, atque adeo prout unitum est Verbo; unde fit, per illa verba etiam fieri ipsam unionem, non quidem primo, sed secundo, quia juxta hanc sententiam non repugnat idem semel factum, etiam si existat, iterum fieri. Quod ita etiam declaratur, quia ex vi verborum ita fit corpus sub speciebus, ut per concomitantiam specialiter ibi etiam existat persona Verbi, ut subsistens in tali corpore; ergo ex vi verborum ponitur ibi corpus, ut unitum personæ Verbi; ergo ex vi verborum efficitur ipsa unio eo modo quo efficitur ipsum corpus. Et ita mihi videtur esse consequenter in ea sententia dicendum; quam vero illa probabilis sit, in materia de Eucharistia dicemus.

SECTIO II.

Utrum fuerit aliqua causa hujus unionis in genere dispositionis, seu causæ dispositiæ.

1. Dispositio ad unionem triplex. — Tripliter intelligi potest aliquam dispositionem ad unionem concurrere: uno modo, tanquam ex natura rei necessariam, ut unio habeat cum illa naturalem connexionem, scilicet, ut posita tali sufficienti dispositione, statim veluti necessario, et ex natura rei unio consequatur; quomodo intelligere possumus, ultimam dispositionem humani corporis concurrens ad unionem animæ cum ipso; atque ita referuntur quidam dicentes, fuisse necessariam aliquam dispositionem in humanitate, ut Verbo jungeretur; indicat Gabriel, in 3, dist. 2, imo opinio ejus supra tractata, disp. 6, sect. 2, videtur ad hoc alludere. Sed in hoc sensu est hæc sententia omnino improbabilis, quanquam non possit ut hæretica vel erronea damnari, quia etiam illa posita, posset salvare vera unio substantialis, et quidquid fides docet de hoc mysterio. Ratio vero contra illam est, quia in genere loquendo, ad compositionem ex natura et supposito, nulla concurrit dispositio hujusmodi, ut per se evidens est; nec specialiter in hac unione potest vel reddi ratio cur talis dispositio necessaria sit, vel fingi qualis sit, quia talis dispositio deberet esse accidentalis, et consequenter inferioris ordinis quam sit hæc unio. Deinde, quando forma et dispositio ita se habent, ut ad ipsam dispositionem unio formæ naturaliter consequatur, necesse est ut et forma et

dispositio sint aliquo modo ejusdem ordinis, et ut forma ipsi connaturalis sit unio ad subjectum sic dispositum, ut patet discurrendo per omnes uniones ac similes dispositiones; at vero in proposito Verbum est alterius rationis in ratione subsistendi, ab omni forma accidental, et non postulat ex natura sua hanc unionem cum natura creata, quomodo cumque illa disposita sit; ergo. Denique multa ex argumentis supra factis contra Gabrielem possunt hie applicari, quia, scilicet, nulla accidentalis forma inhaerens humanitati potest necessitare Verbum ad hanc unionem, ut per se videtur evidens; neque etiam humanitatem ipsam, quia talis forma non habet repugnantiam cum subsistentia creata ipsius humanitatis; unde quantum est de se manere posset in humanitate existente in proprio supposito; ergo ex natura sua non infert hanc unionem.

2. Alio modo intelligi potest hæc dispositio, tanquam omnino necessaria ad unionem, non quia ex illa necessario sequatur, sed quia illam necessario præsupponat; et hoc modo videtur asserere hanc sententiam Alensis., 3 part., q. 7, memb. 2, art. 4, quest. 11, memb. ult., q. 12, membr. 1, et eamdem tribuit supra Gabriel illis auctoribus, qui tenent solam naturam rationalem esse capacem hujus unionis; sed immerito, quia non necessario unum sequitur ex alio. Fundamentum hujus sententiae esse potest, quia natura de se non est apta ad hanc unionem; ergo debet elevari, et fieri apta per aliquam dispositionem, quam Alensis vocat gratiam unionis; et interdum indicat esse gratiam habitualem, ut ordinatam ad unionem, interdum vero esse aliquam aliam superiori qualitatem. Sed hæc sententia etiam est improbabilis et sine fundamento, quia nulla qualitas accidentalis potest reddere naturam capacem hujus unionis, si capax ipsa de se non sit. Primo, quia subsistentia divina uniri debet immediate cum ipsa substantia humanitatis; ergo in illa secundum se debet esse capacitas ad unionem. Deinde, quia unio non sit immediate tantum cum anima, sed etiam cum ipsa carne; nulla autem gratia fingi potest quæ sit forma accidentalis et materiæ inhaerens, quæ conferat illi hanc capacitem. Denique quia, ut dictum est, nulla forma accidentalis excludit propriam subsistentiam ipsius humanitatis; ergo nulla constituit illam capacem alterius subsistentiæ. Et hie possunt accommodari aliæ rationes supra factæ, quod hæc

3. Quod si anima per se ipsam est capax hujus unionis, nulla fingi potest necessitas cur gratia habitualis ad illam requiratur. Quia neque illa necessitas oriri potest ex communione potentie obedientialis, et actus supernaturalis; alias ad ipsam etiam gratiam habitualem esset necessaria simpliciter alia dispositio prævia in substantia animæ; et de illa quæram an sit naturalis, an supernaturalis. Nam, si naturalis est, est impertinens, et tantum per obedientiale capacitatem poterit ad supernaturalem formam cooperari. Si vero est supernaturalis, ad illam erit necessaria alia dispositio; et ita procedetur in infinitum; nec inchoari poterit unio inter potentiam obedientiale, et actum supernaturale, nisi inter aliqua immediate fiat sine prævia dispositione. Et hæc ratio de habitu charitatis etiam procedit, ac de fide, et de lumine gloriae, ac similibus. Neque etiam potest illa necessitas oriri ex speciali ratione hujus unionis, quia licet superior sit reliquis, tamen nulla ratio assignari potest cur talem dispositionem requirat. Imo nec declarari potest quid hæc dispositio conferat, cum ex natura sua non ordinetur ad unionem hypostaticam, ut per se notum est; neque augeat capacitem obedientiale, quæ ex se immutabilis est. Maxime cum ostensum sit unionem hanc ad subsistendum, ex genere suo nullam dispositionem postulare, et hanc met unionem sine tali dispositione cum materia fieri.

4. Tertio modo potest hæc dispositio ponи solum ut congruum ornamenti humanitatis Verbo uniendæ, juxta quem modum talis dispositio non est proprie physice attingens ipsam unionem, sed est quasi ex decentia quadam prærequisita, et hoc modo ponunt hanc dispositionem, quam dicunt esse ipsam gratiam habitualem perfectissimam, graves Theologi, in 3, dist. 2, D. Thom., quest. 2, art. 2; Bonaventura, art. 3, quest. 2; Palu-